

Geef oudere kans op arbeidsmarkt

De krapte op de arbeidsmarkt breekt in 2022 alle records en toch staan talloze ervaren en werkwillige 55-plussers langs de kant. Wat gaat hier mis? Lotte Brinkhof en Richard Ridderinkhof signaleren vooral veel misvattingen over de capaciteiten van oudere werknemers.

De arbeidsmarkt kampt met niet eerder vertoonde personeelstekorten. Toch staan 55.000 ervaren krachten ongewenst werkloos aan de kant. Deze 55-plussers popelen om aan de slag te gaan, ze solliciteren zich wezenloos, maar ze komen er niet tussen – ondanks de krapte staan ze buiten de arbeidsmarkt. Een netelige kwestie.

Leefstijdsdiscriminatie is de meest voorkomende discriminatievorm op de arbeidsmarkt, volgens het Sociaal en Cultureel Planbureau. Bedrijven werven energieke, dynamische pas afgestudeerden; 55-plussers ontvangen geen uitnodiging voor een sollicitatiegesprek. Hen wordt niet gevraagd of ze via cursussen willen doorgroeien in de organisatie. Aflopende arbeidsovereenkomsten worden benut om 'te verjongen'.

Werkgevers vrezen met oudere werknemers een concurrentienadeel: minder efficiënt (trager, minder capabel), minder energiek (gemotiveerd, bereid de mouwen op te stropen) en minder flexibel (in staat of bereid tot aanpassing of iets nieuws te leren). En in 55-plussers zien ze financiële risico's: minder rendement (training en opleiding zijn de kosten niet

waard), minder veerkracht (minder stressbestendig; sneller opgebrand) en hogere ziektekosten (als ze ziek worden, moet het loon tot twee jaar minimaal 70 procent doorbetaald worden, naast de loonkosten voor vervanging).

De misvattingen worden stuk voor stuk door feiten weerlegd. Minder efficiënt? Ouderen doen sommige taken langzamer maar wel nauwkeuriger. Er is geen bewijs dat ouderen minder efficiënt

„
Niet één van de stereotypen over oudere werknemers houdt stand

of betrouwbaar werken. Minder energiek? Achterhaald. Niet leeftijd maar ervaring en gezondheid blijven taakgeschiktheid te voorspellen, ook voor fysiek uitdagend werk. Minder flexibel? Oudere werknemers blijken beter in het oplossen van complexe problemen, ook op IT-gebied, vooral als de nieuwe taak relateert aan bestaande kennis en vaardigheden.

Loyaal

Minder rendement? 55-Plussers blijven vaak loyaal aan het bedrijf. Geen jobhoppers. Minder stressbestendig? Geduld en ervaring geven juist de oudere werknemer relativeringsvermogen en vaardigheden om stress te doorstaan. Oudere werknemers blijken gelukkiger in hun werk dan jongere. Overmatige ziektekosten? 55-Plussers blijken bijzonder betrouwbaar. Slechts 1,5 procent van hun ziekmeldingen duurt langer dan vier maanden. Kortom, niet één van de stereotypen over oudere werknemers houdt stand.

Tijd om de pluspunten eens onder ogen te zien. 55-Plussers vertonen minder verzuim en uitval door ongevallen. Ze brengen waardevolle ervaring en expertise, een

Seniorisme

Lotte Brinkhof en Richard Ridderinkhof duiden het fenomeen seniorisme vanuit hun deskundigheid als onderzoeker aan de Universiteit van Amsterdam.

rijper beoordelingsvermogen en een evenwichtiger kijk op de zaak (kennis en deskundigheid zijn belangrijke voorspellers van arbeidsprestaties). In plaats van jeugdige bewijsdrang zijn ze coöperatief en werken harmonieus samen. En diversiteit in leeftijd (eigenschappen, kennis en kunde) leidt tot optimaal teamresultaat. Dat veroudering gepaard gaat met veranderingen in cognitief

FOTO GETTY IMAGES

Oudere werknemers blijken gelukkiger in hun werk dan jongere.

functioneren en fysieke fitheid valt niet te ontkennen. Maar die veranderingen spelen in de leeftijdsrang tot aan het pensioen slechts een marginale rol. Hoewel de aannamen die ten grondslag liggen aan seniorisme – vooroordelen, stereotypen en discriminatie op grond

van ouderdom – ongegrond blijken, bezondigen we er ons massaal aan, vaak zonder het te beseffen.

De gevolgen zijn best dramatisch – als je telkens merkt dat je er niet meer toe doet, ga je er vanzelf in geloven, met kwalijke gevolgen voor de fysieke en mentale gezond-

heid. Het inschakelen van 55-plussers op de werkvloer vormt dus vooral een oplossing van problemen. Zeker nu, met die recordarbeidskrapte.

Lotte Brinkhof en Richard Ridderinkhof

BRIEVEN Plaatsing onder vermelding van naam en woonplaats. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten of te weigeren.

NS-staking

Als oud-machinist van de NS erger ik mij aan de verslaggeving in de media. Hierin wordt gemanipuleerd. Er is altijd wel een reiziger te vinden die afgeeft op de stakende werknemers. Ook de manier waarop de NS-voorlichting zaken naar buiten brengt. Waarom geen vakbondsbestuurder, die uitleg kan geven over het slechte beleid van de afgelopen 20 jaar? Of de starre houding van de NS-directie in het cao-overleg. Opmerkelijk is het ook dat de machinisten niet meer de technische kennis meer hebben van jaren geleden. Daarom gebeurt het vaak dat treinen stilstaan en zij moeten wachten op een storingsmonteur die een trein weer aan de praat kan krijgen. Het slechte beleid bij de NS is door Rob den Besten ingezet. Dit beleid werd door Hans Huisinga verder uitgewerkt. „Ik wil geld verdienen”, zei bij grote bijeenkomsten. We kregen toen tig werkmatschappijen. En elk van deze kregen een directeur. De NS werd toen van een piramide een waterhoofdbedrijf. In de top tig managers en op de werkvloer minder personeel. Er werd bezuinigd op loketmedewerkers en ander personeel. In 2003 wilde men zelfs duizend conducteurs ontslaan. Daar is door de bonden

Bert Putters Hem

Waterpeil

Dat het IJssel- en Markermeer het deze droge zomer helaas moest doen met een zomerwaterpeil van min 30 NAP in plaats van min 20 is het gevolg van het in 2019 loslaten van het vaste zomerpeilbesluit van min 20 NAP en winterpeilbesluit van min 40. Bij extremiteten zoals tekort of teveel water zijn het noorden en het noordwesten van Nederland altijd de klos. Dit is niet

De treinen stonden stil, het personeel staakte. Volgens Bert Putters mede een gevolg van 20 jaar slecht beleid. FOTO ANP

het gevolg van een 'slimrekentrucje' zoals de krant meldde, maar het gevolg van de keuze van Rijkswaterstaat om de beide grote stuwen bij Doorwerth/Driel meer of minder water door te laten richting Rotterdam.

Johan Wokke Medemblik

Formule E

In de krant stond een interview met mensen die niet blij zijn met de Fi-races op Zandvoort. De heer Janssen van Stichting Duinbehoud antwoordt op de vraag of misschien Formule E uitkomst zou kunnen bieden. Volgens hem kleeft daar ook van alles aan, want de

productie van zulke accu's is niet bepaald milieuvriendelijk. Laat ik dat nu ook altijd gedacht hebben. Misschien na de Fi op Zandvoort de pijlen richten op de lobby van electric vehicles (EV)?

Niek van der Stal Enkhuizen

Stikstofhetze

Bijna dagelijks krijgen wetenschappers een podium om dramatisch te doen over het verdwijnen van een paar plantjes. Het aantal koeien is in vijftig jaar gelijk gebleven, wellicht zijn er wel meer varkens gekomen, pak dit dan aan. Het aantal mensen is met zes miljoen gegroeid. Wie is er dan de oorzaak van de stikstofhetze?

In de glastuinbouw wordt CO₂ gebruikt voor een optimale fotosynthese. CO₂ met H₂O, zonlicht, water en stikstof zorgt voor veel plantengroei maar ook voor veel zuurstof. Het broeikasgas wordt optimaal milieuvriendelijk afgebroken. Maar als CO₂ zorgt voor een optimale oogst is het dus ook, en waarschijnlijk nog wel meer dan stikstof, verantwoordelijk voor het verdwijnen van die plantjes. Haal je de stikstof eruit dan vertraagt je de afbraak van CO₂, en ga je de opwarming van de aarde rampzalig

versnellen. In Nederland wordt CO₂ dagelijks met miljarden kilo's de lucht ingepompt bij de aanleg van natuur zoals Markerwadden en voor verre vakanties. Dit zijn broeikasgas misdaden. Begin eens met het verbieden van vakanties naar andere continenten op straffe van een boete. Daar zou het milieu beter van opknappen.

Siem Boon Venhuizen

Wijkverpleging

Het budget voor wijkverpleging en huisartszorg gaat op de begroting 2023 flink omlaag. Dat staat in een concept van het Integraal Zorgakkoord dat het kabinet met de sector wil sluiten. De wijkzorg moet het met 600 miljoen euro minder doen, de huisartsen met 80 miljoen. In de tekst van dit concept introduceert het kabinet een nieuw omschrijving van het begrip 'bezuinigen': de groei van de uitgaven wordt beperkt. „Het gaat hier om andere besteding van geld dat anders toch niet wordt uitgegeven.” De wijkzorg had een begroot budget van 3,8 miljoen euro, maar gaf onder meer door personeelstekorten minder uit dan verwacht. De ambtenaren van Volksgezondheid geven met de introductie van

'een verdere beperking van de groei' aan dat de wijkzorg hen een zorg zal zijn: een budget voor werving van nieuwe krachten zit er niet in.

We behoeven ons niet te verbazen wanneer we de Florence Nightingales van het platteland binnenkort ook met een rode zakdoek, geknoot aan een buitenspiegel van hun dienstauto, ergens op 's lands wegen tegemoet komen.

Volkert J. Nobel Hoorn

Markerwadden

De problemen met de aanleg met vervuld slib van de Markerwadden verbazen mij niet. Steeds weer blijkt dat bij de uitvoering van infraprojecten veel mis gaat. Vaak zit hem dit in te ver gaande delegatie aan 'de markt', de aannemers dus. Voorbereiding, aansturing tijdens en controle na het werk vergen deskundigheid van de opdrachtgever en die ontbreekt vaak. Kennelijk ontbreekt adequate leiding ook bij de opdrachtgever van de Markerwadden: Natuurmonumenten (als initiatiefnemer) en Rijkswaterstaat. Het doel van dit project, het zuiveren van het water van het Markermeer, is niet gehaald zoals gehoopt.

Bij de aanvang van dit project zat ik in de ledenraad van Natuurmonumenten. Natuurmonumenten is een vereniging. Ik herinner me dat de informatie vooral bestond uit een excursie op een fantastisch, groot zeilschip naar de Markerwadden in wording. Projectleider Posthoorn liet met buisjes water en zand zien hoe schoon het water zou worden als het slib van de bodem wordt gehaald en elders wordt teruggestort zodat er eilanden ontstaan. Er werd ook enthousiast gereageerd: wat een vondst! Ik herinner mij dat ons werd verzekerd dat het alleen om een circulair proces zou gaan, dus de eilanden zouden worden opgespoten met het eigen slib uit het Markermeer. Ook werd ons verteld dat het alleen zou gaan om nieuwe natuur maken. Het verdienmodel van een jachthaven en huurhuisjes van Landal werd verzwegen.

Ik vraag me af of er intern nog wel eens vragen worden gesteld door de leden van Natuurmonumenten over een evenwichtige verdeling van de middelen. Nieuwe natuur maken is een mooi doel. Maar de vraag is of in het geval van de nieuwe Markerwadden het doel de middelen heiligt.

R. Wijnen Nederhorst den Berg

CHRIS AALBERTS

Beetje hypocriet stapt VVD'er Daan de Neef uit de fractie uit boosheid over hardvochtig asielbeleid dat hij zelf mede bedacht.

Andere mening

Medemenselijkheid als bevlieging. Dat is de kreet die opkomt bij het vertrek van VVD-Kamerlid Daan de Neef. Reden is de crisis in Ter Apel en de reactie van de VVD daarop. De Neef had gerekend op medemenselijkheid na de dood van een drie maanden oude baby en de komst van Artsen zonder Grenzen. Er was geen compassie, maar een ijskoude aanpak, vindt De Neef. Hij wil dat niet verdedigen.

Hoe geloofwaardig is dat? De Neef was een van de schrijvers van het verkiezingsprogramma uit 2017. De Neef schreef dat de VVD zelf wil bepalen hoeveel vluchtelingen Nederland opneemt. Door een beperkt aantal mensen op te nemen wordt het gevoel van veiligheid op straat vergroot en is er minder druk op de zorg, sociale huurwoningen en scholen. Blijft Nederland nog wel Nederland? vroeg hij zich af. Zitten er misschien terroristen tussen de vluchtelingen? Mensen uit het Midden-Oosten die hier intolerantie komen brengen? Kun je nog wel naar evenementen zonder om je heen te kijken of je nog wel veilig bent?

De Neef was al heel lang actief bij de VVD: jarenlang raadslid in Breda, tien jaar geleden al kandidaat-Kamerlid en eveneens jarenlang woordvoerder. Niet iemand die op een achternamiddag in de partij verzeild raakte en er toen achterkwam dat de VVD niet zo vluchtelingenvriendelijk is. In het verkiezingsprogramma van 2021 - waar De Neef als kandidaat-Kamerlid voor moest tekenen - staat dat er een quotum voor de hervestiging van asielzoekers moet komen dat afhankelijk is van het draagvlak. Dat quotum kan ook nul zijn. De VVD is ook bereid tot het schrappen van de mogelijkheid om in Nederland asiel aan te vragen.

Zie hier het grote probleem van spijtoptanten als De Neef: ze moeten door het stof voor de ganse natie, die hen en vervolgens op wijst hoe hypocriet ze zijn dat ze jarenlang achter beleid stonden waar ze nu alsnog afstand van willen nemen. Die reactie van critici miskent dat politiek geven en nemen is en dat je alleen in een partij kunt functioneren als je ook achter compromissen gaat staan die je zelf niet altijd volmondig steunt. Of zelfs helemaal niet. Het miskent ook dat de VVD van een brede volkspartij steeds meer is veranderd in een bestuurlijke versie van de PVV. Stapje voor stapje.

De Neef heeft daar rijkelijk laat conclusies aan verbonden, maar hij zat altijd al in de linkerhoek van de VVD en vanuit die flank is het niet raar om afscheid te nemen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, al kun je je afvragen of het voor de VVD niet veel beter zou zijn als hij intern kritiek was blijven geven. Dat is precies waar het bij de liberalen zo enorm aan ontbreekt.

opinie@mediahuis.nl